

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **R. M.,** zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 59 Az 202/2003 – 24 ze dne 19. 7. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-6179/VL-19-17-2003 ze dne 1. 12. 2003. Tímto správním rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná, neboť stěžovatel ve správním řízení neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona. Soud dospěl k závěru, že žaloba nebyla důvodná, neboť skutečnosti uváděné stěžovatelem ve správním řízení, tj. potíže se soukromými osobami spočívající ve vyhrožování a vymáhání dluhu, nejsou podřaditelné pod žádný z důvodů pro udělení azylu. Žalovaný proto podle

soudu nepochybil, jestliže žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Vzhledem k tomu krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a sice zda je možno na jeho případ vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Uvádí, že se na Ukrajině dostal do finančních problémů, kdy jej pronásledovali vymahači fiktivních dluhů. Ti měli dokonce po stěžovateli a jeho rodině střílet a zapálit jim automobil a stánek. Vymahači k vymáhání pohledávek použili osob ze zločineckých struktur a stěžovatel tak byl ohrožen na životě i zdraví. Pokud hledal ochranu u státních orgánů před vydíráním, pak zjistil, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur a on tak nemá šanci zajistit si ochranu své osoby. Z tohoto důvodu mu nezbylo než vycestovat ze země a požádat o azyl. Je přesvědčen, že s ohledem na uvedené je u něj dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) cit. zákona, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě z toho důvodu, že není členem těchto struktur a domovský stát tuto situaci toleruje. Stěžovatel poukazuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, z nějž dovozuje, že tam, kde obyvatelstvo páchá diskriminační nebo jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného stavu nebylo možno ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný podle něj nerespektoval jeho situaci, že jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když krajský soud tuto skutečnost nechal zcela bez povšimnutí. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v tom, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Stěžovatel je přesvědčen, že i v případě, kdy neuvedl konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení o porušení procesních pravidel, měl krajský soud přezkoumat správní rozhodnutí a řízení z hlediska dodržení procesních předpisů. Žalovaný se měl porušení procesních pravidel dopustit minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Shledává rovněž rozpor rozhodnutí s § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Stěžovatel nesouhlasí ani se způsobem, jakým se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Soud přehlíží, že stěžovatel nepovažuje svůj návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Na Ukrajině mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Po zjištění státních orgánů, že požádal v České republice o azyl, bude podroben persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů, přičemž v této souvislosti odkázal na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2002. Stěžovatel se tedy domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť potřebuje být nadále přítomen v České republice, aby mohl uplatňovat svá procesní práva u soudu.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel ve správním řízení jako důvod své žádosti o azyl uvedl skutečnost, že mu na Ukrajině hrozí nebezpečí kvůli jeho finančním problémům a že jeho matka má zdravotní problémy. Půjčil si totiž peníze na úhradu léčby své matky. Věřitel ale požadoval vrácení peněz ještě před splatností. Protože peníze vrátit nemohli, věřitel jeho otce, který měl peníze splatit, fyzicky napadl. Po odjezdu otce začal věřitel vyhrožovat i jemu samotnému. Ačkoliv nebyl fyzicky napaden, bylo mu vyhrožováno, že pokud nevrátí peníze, bude zabit. Proto se rozhodl odcestovat ze země. Se žádostí o pomoc se na policii neobrátil, neboť věřitelé mu vyhrožovali pro případ, že by tak učinil. Neobrátil se však ani na žádné jiné státní orgány či nevládní organizace. Jiné problémy, pro něž by opouštěl zemi původu, stěžovatel podle svých slov neměl, a to ani s policií, státními orgány, soudy či jinými státními institucemi. Podle prohlášení stěžovatele proti němu nikdy nebylo vedeno trestní stíhání a nikdy nebyl politicky aktivní. Stěžovatel rovněž potvrdil, že důvodem jeho žádosti o azyl je snaha o legalizaci pobytu v České republice v situaci, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Podle § 16 odst. 2 cit. zákona lze takové rozhodnutí vydat nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení o udělení azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti, avšak shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Podle zjištění Nejvyššího správního soudu totiž v daném případě byly skutečně dány důvody pro zamítnutí žádosti stěžovatele jako zjevně nedůvodné z důvodu uvedeného v § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Ve správním řízení bylo dostatečným způsobem zjištěno, že stěžovatel měl na Ukrajině problémy s věřiteli, od kterých si jeho rodina půjčila peníze, kteří po něm a jeho otci požadovali zaplacení dluhu před jeho splatností a kteří mu posléze, když nezaplatil, začali vyhrožovat. Jiné problémy však stěžovatel podle svých vyjádření ve správním řízení neměl. Stěžovatel tak měl problémy se soukromými osobami mimo státní struktury. Jednání soukromých osob bez vazby na státní strukturu lze sice za určitých okolností považovat za pronásledování ve smyslu azylového zákona, je tomu tak však pouze tehdy, je-li je možno připsat státu v tom smyslu, že je státem podporováno či trpěno nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Z informací obsažených ve spise nelze dovodit, že by stát jednání uvedených soukromých osob podporoval. Stěžovatel se poté, co mu bylo vyhrožováno, neobrátil na policii ani na žádný jiný příslušný orgán se žádostí o pomoc. Za takových okolností však nelze negativní chování soukromých osob vůči stěžovateli bez dalšího přičítat státu, resp. nelze učinit závěr, že domovský stát není schopen odpovídajícím způsobem ochranu před takovým jednáním zajistit. Stěžovatel až v kasační stížnosti tvrdí, že ochranu u státních orgánů sice hledal, zjistil však, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur. K tomuto tvrzení, jež je v příkrém rozporu s tvrzením stěžovatele ve správním řízení, soud s ohledem na § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout nemohl. Nejvyšší správní soud naopak zjistil, že stěžovatel ve správním řízení nejen netvrdil, že je pronásledován nebo že má důvodné obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, nýbrž netvrdil ani to, že by byl vůbec pronásledován ve smyslu § 2 odst. 6 cit. zákona. Pro posouzení zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení azylu je rozhodující skutkový stav v okamžiku vydání rozhodnutí správního rozhodnutí. Za takových okolností byly ve správním řízení splněny zákonné podmínky proto, aby žalovaný ve lhůtě 30ti dnů ode dne zahájení správního řízení o udělení azylu přijal

rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona. Je-li tomu tak, pak žalovaný správní orgán a následně ani krajský soud povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle § 12 azylového zákona neměly. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění stižního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně nedostatečným způsobem provedené dokazování, kdy v důsledku této skutečnosti nebylo možné spravedlivě rozhodnout, a porušení § 47 odst. 3 správního řádu, v důsledku něhož je odůvodnění rozhodnutí nedostatečné. Stěžovatel tím dovozuje existenci důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že obdobnou námitku stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ačkoliv mu v tom zjevně nic nebránilo. Za takových okolností je ovšem kasační stížnost v části, v níž se dovolává shora uvedených procesních pochybení žalovaného, pro něž má být dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná.

Dále stěžovatel dovozuje existenci důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť soud se podle jeho názoru řádně nevypořádal s otázkou, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Naplnění tohoto důvodu však Nejvyšší správní soud neshledal. Jak je již výše uvedeno, stěžovatel v řízení před krajským soudem námitku porušení předepsaných procesních postupů ze strany žalovaného neuplatnil. Za takové situace ovšem nelze krajskému soudu, který byl v soudním řízení při přezkumu správního rozhodnutí vázán důvody žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), účinně vyčítat, že se s otázkou porušení procesních ustanovení nevypořádal. Proto je třeba uvedený stižní bod jako celek hodnotit jako nesrozumitelný, a to včetně tvrzení, podle něhož měl krajský soud stěžovateli vytknout, že k ustanovením správního řádu, které podle žaloby měl žalovaný porušit, nepřiřadil konkrétní skutkové důvody. Krajský soud, jež se procesním postupem žalovaného v souladu se zásadou dispoziční vůbec nezabýval, totiž stěžovatelce v rozhodnutí nic takového nevytkl.

K námitce nesprávného posouzení existence překážky vycestování Nejvyšší správní soud v souladu se svou dosavadní judikaturou (např. judikát uveřejněný pod č. 409/2004 Sb. NSS) uvádí, že v případě, kdy žalovaný rozhoduje o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 azylového zákona, je výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona výrokem nadbytečným. Za takových okolností nelze žalovanému ani krajskému soudu vyčítat, že se existencí překážek vycestování nezabývaly. K tvrzení stěžovatele, že jeho návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie není bezpečný a že po zjištění státních orgánů, že požádal v České republice o azyl, bude podroben persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud přihlédnout nemohl, neboť tyto skutečnosti byly uplatněny poprvé až v kasační stížnosti, tedy poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takovým skutečnostem Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy obdobně jako krajský soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo v souladu s § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, ve vlastním řízení pak nezjistil naplnění řádně uplatněných důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum

za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 2. listopadu 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu